

UITVOERINGSKOSTEN EN BESPARINGEN GEMEENTEN

- eindrapport -

mr. drs. A. Schreijenberg
drs. P.F.H. Bont

Amsterdam, februari 2009
Regioplan publicatienr. 1834

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 - 5315315
Fax : +31 (0)20 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan Beleids-
onderzoek in opdracht van het ministerie van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond.....	1
1.2	Leeswijzer	2
2	Bepalen van de uitvoeringskosten.....	3
2.1	Producten.....	3
2.2	Onderzoeksopzet.....	4
2.3	Beperkingen van het onderzoek	5
2.4	Uitvoeringskosten.....	5
2.5	Vergelijking huidige en alternatieve procedures	7
3	Bijstand	9
3.1	Achtergrond.....	9
3.2	Oorspronkelijke situatie: intakegesprek	9
3.3	Alternatieven intakegesprek.....	11
3.4	Conclusie intakegesprek.....	13
3.5	Oorspronkelijke situatie: maandverklaring	13
3.6	Alternatieven maandverklaring	14
3.7	Conclusie maandverklaring.....	16
3.8	Uitvoeringskosten van de bijstand	16
4	Welstandsadvies	19
4.1	Achtergrond.....	19
4.2	Welstandscommissie	19
4.3	Oorspronkelijke situatie: de welstandscommissie	21
4.4	Alternatieven welstandsadvies.....	23
4.5	Conclusie	26
5	Conclusie	29
5.1	Bijstand	29
5.2	Welstandsadvies	29
6	Aanbevelingen.....	31
	Literatuur	33
	Bijlagen	35
Bijlage 1	Uitvoeringskostenmodel WWB	37
Bijlage 2	Lijst geïnterviewde partijen	39
Bijlage 3	Vragenlijsten gemeenten	41

1 INLEIDING

1.1 Achtergrond

Het vierde kabinet-Balkenende heeft zich ten doel gesteld de bureaucratie voor de burgers aan te pakken. Bij het verminderen van de administratieve lasten is de aandacht in de eerste plaats gericht op de knelpunten waar de burger het meest last van heeft.¹ Het kabinet heeft een inventarisatie gemaakt van de meest gevoelde knelpunten. Daaruit is een top 10 voortgekomen, die is opgenomen in de bestuursakkoorden, zodat naast de rijksoverheid ook de medeoverheden hun aandeel leveren aan het verminderen van de administratieve lasten. Deze tien knelpunten zijn:

1. Snel en zeker
2. Eenvoudige aanvraag en verantwoording van bijstand
3. Eén keer je gegevens verstrekken
4. Plaatsonafhankelijk aanvragen van een reisdocument
5. Minder vergunningen
6. Begrijpelijke taal
7. Meer vertrouwen
8. Een luisterend oor voor klachten
9. Ruimte geven aan vrijwilligers
10. Kwaliteit voorop

Het kabinet, en ook de medeoverheden, zijn druk bezig met het oplossen van deze knelpunten. Voor sommige knelpunten zijn al oplossingen gevonden, voor sommige staan de oplossingen nog in de kinderschoenen. Een inventarisatie van de concretere oplossingen levert voor de burger een potentiële jaarlijkse lastenreductie in 2015 op van bijna 10 miljoen uur en circa 40 miljoen euro aan kosten. Hiervan heeft bijna 5,5 miljoen uur en bijna 5,5 miljoen euro rechtstreeks betrekking op gemeentelijke dienstverlening.²

Het verminderen van de administratieve lasten voor de burger (en ook voor het bedrijfsleven) heeft daarnaast mogelijk nog een ander effect: het *verminderen van de uitvoeringskosten* voor onder meer gemeenten. Op het eerste gezicht lijkt dat logisch: elke vergunning die niet wordt aangevraagd, hoeft ook niet te worden verleend; elk maandformulier bij de verantwoording van de bijstand dat niet verplicht wordt gevraagd, hoeft ook niet te worden gecontroleerd en gearhiveerd. Toch ligt het iets complexer, er kunnen namelijk andere werkzaamheden (en dus uitvoeringskosten) voor in de plaats

¹ Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007 – 2001, Samen Werken, Samen Leven, juni 2007.

² Heuts, L.F en P.F.H. Bont (2008), *Opbrengsten top 10 knelpunten*, RegioPlan Beleidsonderzoek i.o.v. het ministerie van BZK.

komen. Een voorbeeld daarvan bij de verantwoording van de bijstand is dat gemeenten toch een rechtmatigheidscontrole zullen moeten uitvoeren. Als dit niet via de maandformulieren gebeurt, zal dat bijvoorbeeld gebeuren door een koppeling met bestanden van de belastingdienst of de invoering van een mutatieformulier.

Het ministerie van BZK wil voor een beperkt aantal producten inzicht krijgen in de mogelijke besparing op de uitvoeringskosten voor gemeenten. Op basis van dit onderzoek kan het ministerie besluiten om voor een groter aantal producten en maatregelen uit de top 10 de uitvoeringskosten en de besparingen voor de gemeenten te meten. RegioPlan heeft een quickscan uitgevoerd onder gemeenten om een indicatie te krijgen van de uitvoeringskosten en de mogelijke besparingen daarin voor twee producten/maatregelen.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 gaan we in op de opzet van het onderzoek. Vervolgens geven we in hoofdstuk 3 en 4 de resultaten van het onderzoek. Hierbij gaan we in op uitvoeringskosten van de huidige procedures, de alternatieven daarvoor en in hoeverre besparingen in de uitvoeringskosten mogelijk zijn. In hoofdstuk 5 volgt een conclusie en hoofdstuk 6 sluit af met enkele aanbevelingen.

2 BEPALEN VAN DE UITVOERINGSKOSTEN

2.1 Producten

Voor dit onderzoek werden twee producten gekozen waar de uitvoeringskosten en de mogelijke besparingen daarin worden bepaald. In overleg met de opdrachtgever hebben wij de volgende producten/maatregelen geselecteerd:

- Afschaffing van het intakegesprek en de maandverklaring voor de bijstand.
- Afschaffing van de welstandscommissie.

Hieronder wordt deze keuze nader toegelicht.

2.1.1 Bijstand

De vereenvoudiging van de aanvraag en de verantwoording van de bijstand levert een grote administratievelastenreductie voor burgers op, zo blijkt uit eerder onderzoek.¹ De verwachting was dat waar burgers profiteren, ook een besparing in uitvoeringskosten voor gemeenten te zien is. Daarnaast hebben we gekozen voor producten uit de bijstand, omdat in de procedures van de bijstand duidelijke processtappen zijn te onderscheiden. Het lijkt voor de hand te liggen dat uitvoeringskosten ook per processtap beschikbaar zijn. Ook onderzoek dat Regioplan in het verleden uitvoerde, wijst hierop.² In de praktijk blijkt dat gemeenten inderdaad vaak de uitvoeringskosten van de bijstand inzichtelijk hebben. De meeste gemeenten kunnen deze gegevens echter niet binnen de korte looptijd van dit onderzoek leveren.

2.1.2 Welstandsadvies

De afschaffing van de welstandscommissie is een politiek actueel thema. Er bestaan plannen om de wettelijke verplichting tot een welstandscommissie te laten vervallen. Op dit moment is het al zo dat gemeenten die geen welstandsnota hebben geschreven, ook geen welstandstoezicht dienen te houden.³ Daarom zijn er voorbeelden te vinden van gemeenten die inzicht hebben in de besparingen in uitvoeringskosten die samengaan met de afschaffing van de welstandscommissie. Sommige gemeenten maken ook gebruik van andere wettelijke mogelijkheden die al bestaan, zoals het aanstellen van een stadsbouwmeester of het aanwijzen van welstandsvrije gebieden. Ook deze alternatieven komen in dit onderzoek aan bod.

¹ Heuts, L.F en P.F.H. Bont (2008), *Opbrengsten top 10 knelpunten*, Regioplan Beleidsonderzoek i.o.v. het ministerie van BZK.

² Test van de centrale functie uitvoeringskostenmodel ABW, Eindrapport, Regioplan juli 2003.

³ Zie ook LJN: AY8936, Raad van State , 200600192/1.

Omdat een welstandscommissie doorgaans door onafhankelijke externen wordt uitgevoerd, zijn de kosten daarvan vaak duidelijk aan te wijzen.

2.2 Onderzoeksopzet

De uitvoeringskosten voor gemeenten van de hiervoor genoemde producten en de veranderingen hierin door alternatieve procedures hebben wij in dit onderzoek op de volgende wijze bepaald:

- a. Deskresearch naar de huidige beleidspraktijk en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor gemeenten.
- b. Interviews met ministeries, gemeenten en andere organisaties.
- c. Analyse en berekening van uitvoeringskosten en besparingen voor gemeenten.

ad a. Deskresearch

Om allereerst tot een keuze van producten te komen en vervolgens een inventarisatie te maken van de gegevens die al beschikbaar zijn over de uitvoeringskosten van deze producten, hebben wij deskresearch gedaan.

De volgende bronnen werden in de deskresearch gebruikt:

- Huidige wet- en regelgeving met de verplichtingen voor de gemeenten.
- Gegevens over de huidige praktijk van de gemeenten.
- Beschikbare gegevens over de uitvoeringskosten en de verschillende modellen.
- Inventarisatie van de berekeningsmethoden die tot nu toe door anderen zijn gebruikt om uitvoeringskosten vast te stellen.

ad b. Telefonische interviews

Om een beter beeld te krijgen van de werkelijke uitvoeringskosten die door gemeenten worden gemaakt, hebben wij gemeenten en andere relevante partijen, zoals welstandscommissies, telefonisch geïnterviewd. Ook hebben wij de betrokken ministeries geïnterviewd. Er is gekozen voor een telefonische benadering van gemeenten gezien het korte tijdsbestek van het onderzoek. We hebben voornamelijk controllers gesproken, aangevuld met enkele beleidsmedewerkers. Waar gemeenten telefonisch de gevraagde informatie niet konden leveren, konden zij om deze reden soms ook volstaan met het per e-mail invullen van de vragenlijsten die we gemeenten hebben voorgelegd. Deze lijsten en een overzicht van de geïnterviewde partijen is opgenomen in de bijlagen.

ad c. Analyse

Aan de hand van de gegevens uit het deskresearch en de telefonische interviews kwamen we tot een bepaling van de uitvoeringskosten voor gemeenten. Daarbij staan we stil bij:

- De activiteiten die gemeenten nu uitvoeren voor de producten.
- De verandering in uitvoeringskosten voor de nieuwe situatie. Welke zaken vervallen en wat komt daar eventueel voor in de plaats?
- De hoogte van de uitvoeringskosten in de oorspronkelijke situatie. Dit betreft zowel de P (tijd, uurloon en out-of-pocketkosten) als de Q (aantal maal dat het voorkomt).⁴
- De uitvoeringskosten in de nieuwe situatie, ook weer op basis van P en Q.

2.3 Beperkingen van het onderzoek

De onderzoeksopzet, zoals hierboven uiteengezet, heeft een aantal beperkingen. Deze zijn met name te vinden in de beperkte tijd die was gemoeid met de uitvoering van dit onderzoek. Gemeenten hadden één week de tijd om informatie over hun werkprocessen te verschaffen en dit bleek een lastige opgave. Zeker waar het gaat om complexere processen, zoals die van de bijstand, is voor veel gemeenten niet in enkele dagen inzichtelijk te krijgen wat de specifieke processtappen aan uitvoeringskosten met zich meebrengen. Veel gemeenten waren daarnaast in de onderzoeksperiode met hun jaarrekeningen bezig, waardoor de prioriteiten vooral op dat vlak lagen. De meeste gemeenten geven wel aan dat, wanneer ze meer tijd krijgen, ze gegevens over de uitvoeringskosten of in ieder geval ruwe schattingen daarvan beschikbaar te kunnen stellen.

Voor het onderzoek betekent het bovenstaande dat uitvoeringskosten zijn bepaald aan de hand van de situaties in een beperkt aantal gemeenten. Daarom geven de uitkomsten van dit onderzoek slechts een indicatie van de uitvoeringskosten en zijn zij zeker niet generaliseerbaar naar alle gemeenten. Ook zijn we maar in beperkte mate ingegaan op de alternatieven. In hoofdstuk 6 geven wij aan hoe een uitgebreider onderzoek naar uitvoeringskosten vorm kan krijgen.

2.4 Uitvoeringskosten

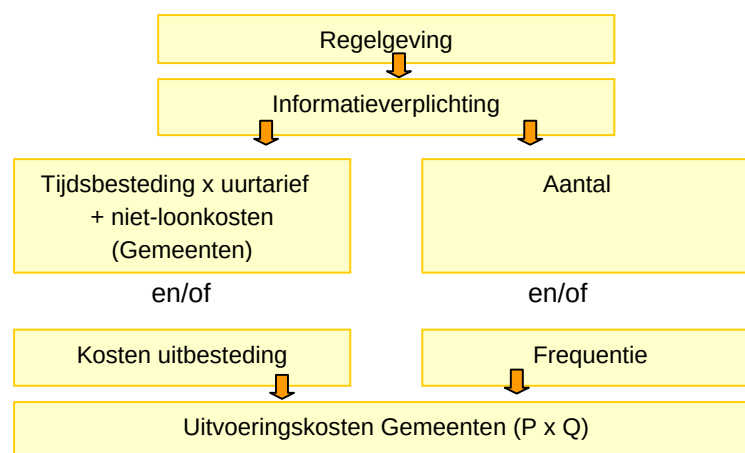
Uitvoeringskosten van gemeenten zijn te definiëren als alle kosten die samenhangen met de uitvoering van een bepaalde regeling. In dit onderzoek betreft dit de uitvoering van de WWB en de Woningwet, waarin de verplichtingen ten

⁴ Voor het bepalen van de Q wordt mede gebruikgemaakt van de nulmeting gemeenten 2008 voor AL burgers. De hierin opgenomen hoeveelheden zijn ook rechtstreeks van toepassing op de uitvoering.

aanzien van respectievelijk de bijstand en de welstandscommissie zijn of waren vastgelegd.⁵

In andere onderzoeken wordt in het meten van kosten als deze een onderscheid gemaakt tussen een kwantitatieve meting en een kwalitatieve meting.⁶ Wij hebben ons beperkt tot de kwantitatieve meting. Dit wil zeggen dat aan de hand van de kosten voor administratieve handeling (P als het product van tijdsbesteding en uurtarief, of het tarief van degene aan wie de handeling is uitbesteed) en het aantal handelingen (Q) de uitvoeringskosten zijn bepaald. In figuur 2.1 wordt dit schematisch weergegeven.

Figuur 2.1 Schematisch overzicht uitvoeringskosten



De berekening van de uitvoeringskosten gebeurt aan de hand van de indicatoren zoals genoemd in tabel 2.1.

Tabel 2.1 Berekening uitvoeringskosten (P x Q) per product

Product	P	Q
Intakegesprek bijstand	Aantal minuten x uurtarief medewerker gemeente (55 euro) ⁷ + niet-loonkosten	Aantal besluiten op bijstandsaanvraag
Maandformulier	Aantal minuten x uurtarief medewerker gemeente (55 euro) + niet-loonkosten	Aantal bijstandsgerechtigden in een gemeente (x 12)
Welstandscommissie	Tarief uitbesteding (totaal of als percentage van de bouwleges)	Aantal welstandsadviezen

⁵ Enkele verplichtingen, zoals het maandformulier van de bijstand, zijn wettelijk komen te vervallen.

⁶ De ervaren lasten, zie SIRA Consulting (2008). Administratieve Lasten Interbestuurlijk.

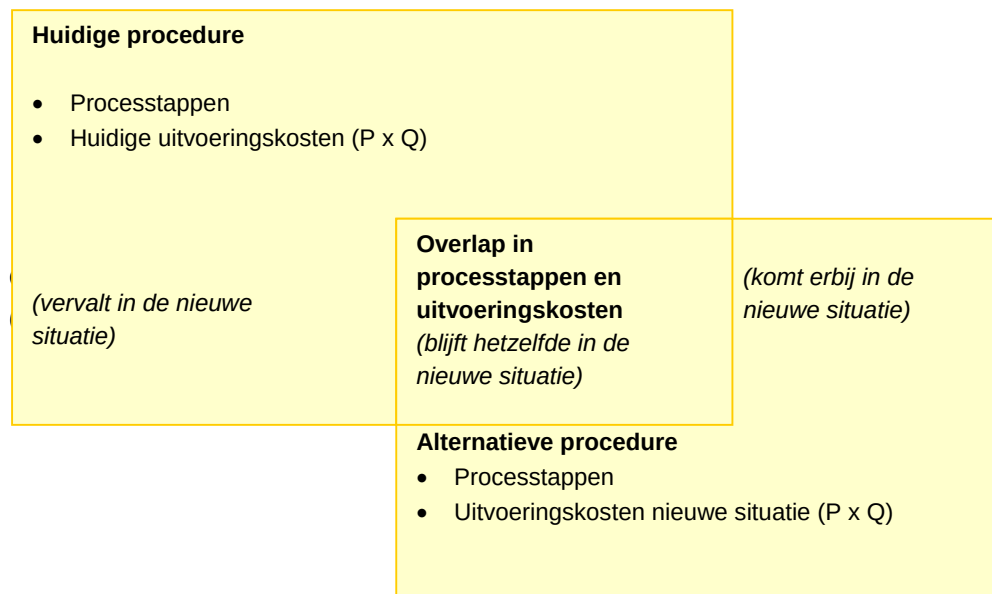
⁷ Aan de hand van de Handleiding Overheidstarieven 2009 van het ministerie van Financiën, ervan uitgaande dat de consultant is ingeschaald in schaal 7 of 8 en in sommige grote gemeenten schaal 9.

In bijlage 3 zijn de vragenlijsten opgenomen die aan gemeenten zijn voorgelegd. Ook daarin komen deze meeteenheden terug. Een uitgebreidere toelichting is eveneens te vinden in de afzonderlijke hoofdstukken.

2.5 Vergelijking huidige en alternatieve procedures

De uitvoeringskosten en de besparingen daarin voor gemeenten kunnen pas worden bepaald als een beeld bestaat van zowel de kosten van de huidige procedure als de kosten van de procedure die hiervoor in de plaats komt. Als geen alternatieve procedure wordt ingevoerd, blijven de uitvoeringskosten in de nieuwe situatie uiteraard geheel achterwege. In figuur 2.2 geven we dit schematisch weer.

Figuur 2.2 Vergelijking procedures



3 BIJSTAND

3.1 Achtergrond

Werkzoekenden die zich willen inschrijven voor werk, moeten bij het CWI langs voor een werkintake. Wanneer bepaald is of iemand mogelijk recht heeft op een bijstandsuitkering voor levensonderhoud, moet die persoon bij de sociale dienst langs. In de praktijk komt het vaak voor dat burgers bij het CWI en sociale dienst dezelfde gegevens moeten laten zien.¹ Dit zorgt ervoor dat burgers en gemeenten veel tijd en geld kwijt zijn aan dubbel papierwerk. Ook moeten veel bijstandsgerechtigden maandelijks een formulier indienen om na te gaan of het recht op bijstand nog bestaat; dat kost hen veel tijd en leidt vaak tot ergernis. Ook voor gemeenten kost dit veel tijd en geld. Hoeveel tijd en geld dit precies kost, wordt hier onderzocht. Scheelt het de gemeente uitvoeringskosten als deze verplichting in de gemeente wordt afgeschaft?

Hieronder bespreken we achtereenvolgens het intakegesprek en het maandformulier. Daarbij schetsen we eerst de (wettelijke) achtergrond. Vervolgens gaan we in op de huidige procedures en de (eventuele) invoering van nieuwe procedures die de uitvoeringskosten voor gemeenten zouden kunnen verminderen.

3.1.1 Uitvoeringskosten

De prijs (P) is in alle berekeningen gedefinieerd als de tijdsbesteding en het uurtarief van de gemeentebambtenaar die de aanvraag of het maandformulier behandelt. Aanvullend wordt ook naar eventuele niet-loonkosten gekeken. Als kostendrager (Q) is in het geval van de intakegesprekken het aantal besluiten op een bijstandsaanvraag aan te wijzen. Voor de maandformulieren gaat het om het aantal ingevulde formulieren, dat in de praktijk gelijk zal staan aan het aantal cliënten maal twaalf.

3.2 Oorspronkelijke situatie: intakegesprek

3.2.1 Achtergrond

Het intakegesprek maakt deel uit van het onderzoek naar de aanvraag van bijstand. Het intakegesprek gebeurt op grond van de informatieverplichting die voor gemeenten bestaat op basis van de wettelijke taak om het recht op bijstand vast te stellen. De minister heeft inlichtingen nodig voor het toezicht, de statistiek, de informatievoorziening en de beleidsvorming en deze inlichtingen moet de gemeente op grond van artikel 78 WWB leveren. De inlich-

¹ Bijzondere bijstand moet worden aangevraagd bij de gemeente.

tingen moeten door de gemeenten kosteloos worden verstrekt.

Vaak is het zo dat de aanvrager al een dergelijk gesprek heeft gevoerd bij het CWI en vervolgens nog eens op gesprek moet bij de gemeente. Daarbij worden dan dezelfde zaken besproken en dezelfde stukken overlegd. Dit betekent extra tijd en kosten voor de burger, maar ook voor de gemeente. De gemeente zou namelijk ook kunnen putten uit de informatie die al bij het CWI bekend is.

Door de invoering van een Digitaal KlantenDossier (DKD) is dit mogelijk en hoeven burgers bij de aanvraag van een uitkering niet meer – of in ieder geval in mindere mate – bij de sociale dienst dezelfde gegevens aan te leveren. Daarnaast kan men elektronische formulieren aanvragen en indienen, die slechts eenmaal hoeven te worden ingevuld, digitaal kunnen worden verstuurd en bovendien deels vooringevuld zijn omdat bepaalde gegevens van de burger al bekend zijn. Ten slotte hoeven burgers veel minder bewijsdocumenten laten zien of op te sturen per post bij de aanvraag van een uitkering. Dit scheelt ook voor de gemeenten in de verwerking van informatie en daarmee in uitvoeringskosten.

Hieronder wordt zowel de huidige procedure (zonder gegevensuitwisseling) als de alternatieve procedure (wel gegevensuitwisseling) aan de hand van het uitvoeringskostenmodel WWB in stappen uiteengezet.² Het waarschijnlijke verschil in uitvoeringskosten van de beide procedures komt tot slot ook aan bod.

3.2.2 Huidige procedure

Een voorbeeld van de huidige procedure ziet er als volgt uit:

1. Intakegesprek.
2. Vooronderzoek.
3. Eventueel aanvullend gesprek naar aanleiding van vooronderzoek.
4. Eventueel het verstrekken van een voorschot in afwachting van het besluit.
5. Eventueel medisch onderzoek aanvragen.
6. Nader onderzoek naar het recht op bijstand.
7. Toetsen en beslissen.
8. Administratieve verwerking.

Een intakegesprek is de eerste stap in de procedure, aangezien we er hier vanuit gaan dat gegevensuitwisseling met het CWI niet plaatsvindt. De bovenstaande procedure moet uiteindelijk leiden tot een besluit op de bijstandsaanvraag, vastgelegd in een beschikking.

² Zie bijlage 2.

De vraag naar de procedure en de daarmee gepaard gaande uitvoeringskosten hebben we aan vijftien gemeenten voorgelegd. In het algemeen lijkt het voor gemeenten moeilijk daarop op korte termijn een volledig antwoord te geven. Sociale diensten voeren namelijk in de regel geen administratie waaruit dit rechtstreeks is te onttrekken. Enkele gemeenten hebben wel cijfers paraat. Op basis daarvan hebben we hieronder een schatting gemaakt van de uitvoeringskosten van het intakegesprek.

Helden

De gemeente Helden heeft een Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) met vier gemeenten. In 2008 werden er bij deze ISD 148 besluiten op aanvragen WWB genomen. Een intakegesprek kost de medewerkers gemiddeld 2 uur. Gerekend tegen een standaarduurtarief van 55 euro zou dit uitkomen op een prijs van 110 euro per intakegesprek.³ In tabel 3.1 hieronder geven we een overzicht van de uitvoeringskosten.

Tabel 3.1 Uitvoeringskosten intakegesprek Helden (2008)

Tijd (minuten)	Uurtarief (euro)	Kosten per intake (euro)
120	55	110

ISD Assen

De ISD van Assen geeft aan dat er in 2008 1098 besluiten levensonderhoud zijn geweest. In de loop van 2008 is het proces claimbeoordeling echter zodanig gewijzigd dat het moeilijk is om op korte termijn een antwoord (of schatting) te kunnen geven over de uitvoeringskosten die voor het nemen van deze besluiten zijn gemaakt.

Utrecht

In 2008 werden er in Utrecht 1692 besluiten op aanvragen WWB genomen. Het gehele team poortwachter, dat daar de aanvragen behandelt, bestaat uit 16 fte. Gegevens over de uitvoeringskosten van afzonderlijke processtappen (waaronder het intakegesprek) die door dit team worden genomen, zijn niet op korte termijn te leveren. Ze worden wel bijgehouden.

3.3 Alternatieven intakegesprek

3.3.1 Gebruik gegevens CWI met behulp van DKD

De stappen die worden genomen in de beoordeling van een aanvraag waar wel een uitkeringsintake bij het CWI aan voorafging, verschillen slechts op enkele punten van de aanvraag zonder uitkeringsintake bij het CWI. Dit zijn

³ Aan de hand van de Handleiding Overheidstarieven 2009 van het ministerie van Financiën, ervan uitgaande dat de consultant is ingeschaald in schaal 7 of 8 en in sommige grote gemeenten schaal 9.

echter de punten waar het verschil in uitvoeringskosten waarschijnlijk te vinden is. Een onderzoek waar een uitkeringsintake aan vooraf is gegaan, ziet er ongeveer als volgt uit:

1. Vooronderzoek.
2. Eventueel aanvullend gesprek naar aanleiding van vooronderzoek.
3. Eventueel het verstrekken van een voorschot in afwachting van het besluit.
4. Eventueel medisch onderzoek aanvragen.
5. Nader onderzoek naar het recht op bijstand.
6. Toetsen en beslissen.
7. Terugmelding besluit aan CWI.
8. Administratieve verwerking.

Het verschil zit hem met name in het ontbreken van een intakegesprek en een minder uitgebreide opbouw van het vooronderzoek (daarin zijn veel stappen vrijblijvend te nemen). Een terugkoppeling naar het CWI is echter wel vereist. Hoe een en ander zich vertaalt in uitvoeringskosten komt hieronder aan bod.

Leiden

In Leiden nam men in 2008 in totaal 1046 besluiten op aanvragen WWB. De gemiddelde normtijd per besluit is door de gemeente berekend en bedraagt 270 minuten. Men maakt daarbij gebruik van het DKD. Voordat men gebruikmaakte het DKD kostte een gemiddelde aanvraag 300 minuten. Het achterwege laten van onnodige stappen in de intake en het in de plaats daarvan gebruikmaken van het DKD scheelt de gemeente Leiden dus een half uur per aanvraag. Op basis van een standaarduurtarief van 55 euro betekent dit een besparing van 28.765 euro per jaar. Hier komen geen andere kosten voor in de plaats. In tabel 3.2 zetten we de uitvoeringskosten van de huidige en de alternatieve procedure naast elkaar.

Tabel 3.2 Uitvoeringskosten intake Leiden

Procedure	Tijd (minuten)	Uurtarief (euro)	Kosten per intake (euro)
Intakegesprek	30	55	28
Digitaal KlantDossier	0	0	0

3.3.2 Andere alternatieven

Gemeenten kunnen uiteraard nog op andere manieren over de gevraagde informatie voor de intake beschikken. Te denken valt bijvoorbeeld aan een digitale aanvraagprocedure. Gesprekken met gemeenten leverden ons echter binnen de onderzoeksperiode geen informatie op over de uitvoeringskosten van andere alternatieven.

3.4 Conclusie intakegesprek

Aan de hand van de situatie in enkele gemeenten is bekeken welke uitvoeringskosten samenhangen met het intakegesprek voor de bijstand. Uit de schattingen die voor de gemeenten werden gemaakt, volgt geen homogeen beeld. De ene gemeente houdt intakegesprekken van een half uur, de andere trekt er twee uur voor uit. Als we uitgaan van een gemiddelde tijd van één uur per intakegesprek, zijn gemeenten daarmee ongeveer 55 euro aan uitvoeringskosten kwijt. Bij het vervallen van deze intake, door gebruik te maken van het DKD, wordt dus per aanvraag 55 euro bespaard. Uitgaande van ongeveer 142.900⁴ bijstandsaanvragen landelijk kunnen we dit extrapoleren naar een besparing in de uitvoeringskosten voor gemeenten van bijna 7,9 miljoen euro per jaar.

3.5 Oorspronkelijke situatie: maandverklaring

3.5.1 Achtergrond

De verantwoording van bijstandsuitkeringen kan worden vereenvoudigd door het formulier ter beoordeling van de rechtmatigheid – de maandverklaring – af te schaffen. In veel gemeenten krijgen burgers met een bijstandsuitkering of periodieke bijzondere bijstand elke maand een formulier thuisgestuurd dat voor een bepaalde datum moet worden ingevuld en ingeleverd. Elk jaar worden er 3.768.900 maandverklaringen ingevuld en opgestuurd. Momenteel zijn sociale diensten niet meer bij wet verplicht om een maandverklaring te laten invullen door bijstandsontvangers. Ook het invullen van het maandformulier gebeurt op grond van artikel 78 WWB. Hoe de gemeente aan haar informatieverplichtingen moet voldoen, is echter niet (meer) wettelijk vastgelegd.

De maandformulieren zijn daarom niet verplicht en de gemeente kan een andere manier vinden om deze informatie te verzamelen. Toch handhaaft het merendeel van de sociale diensten in ons land dit beleid nog steeds. Het vaststellen van de rechtmatigheid van een uitkering moet namelijk wel gebeuren. Voor bepaalde risicogroepen zullen gemeenten in veel gevallen de maandverklaringen handhaven om na te gaan of men nog steeds recht op bijstand heeft. De maandverklaring kan worden vervangen door een eenvoudig mutatieformulier, vergelijkbaar met het formulier voor de Kinderbijslag. Dat betekent dat burgers niet meer elke maand hetzelfde formulier hoeven in te vullen, maar bijvoorbeeld jaarlijks een mutatieformulier. Ook voor gemeenten zal het wegvallen van de administratie en controle van deze maandformulieren voor minder uitvoeringskosten zorgen. Hieronder

⁴ Nulmeting gemeenten 2008, aantal bijstandsontvangers.

bespreken we, wederom aan de hand van het referentiemodel WWB, zowel het maandformulier als het mutatieformulier.

3.5.2 Huidige procedure

In de uitvoeringskosten van gemeenten gaat het om het administratief verwerken van maandformulieren. Op basis hiervan wordt de uitkerings-administratie bijgewerkt. De kostendrager is hierbij het aantal cliënten per 1 januari van de meetperiode.

De processtappen die worden genomen, zijn:

1. Het versturen van rechtmatigheidsformulieren.
2. Verwerken en terugontvangen.
3. Versturen van brieven voor termijn van orde.
4. Versturen van brieven voor hersteltermijn.
5. Administratieve verwerking.

Deze stappen zijn niet per se noodzakelijk en zorgen wellicht voor onnodige uitvoeringskosten voor een gemeente. De uitvoeringskosten die gepaard gaan met de huidige procedure worden hieronder besproken in vergelijkend perspectief ten opzichte van het mutatieformulier.

3.6 Alternatieven maandverklaring

3.6.1 Mutatieformulieren

Leiden

De gemeente Leiden kan als voorbeeld dienen ter illustratie van de uitvoeringskosten van de maandverklaring en het mutatieformulier. In de gemeente Leiden maakt men op dit moment gebruik van de maandverklaringen of, zoals ze ook wel worden genoemd, inkomstenverklaringen. In 2008 verwerkte men in Leiden 34.800 verklaringen. Per verklaring kostte dit één minuut. Dat komt in totaal op 580 uur. Men is van plan de maandverklaringen af te schaffen en mutatieformulieren in te voeren. De kosten voor deze formulieren zijn hetzelfde, alleen worden deze formulieren slechts van een fractie van de bijstandsontvangers gevraagd. Men denkt 7568 formulieren te moeten verwerken in plaats van de eerdergenoemde 34.800. In tabel 3.3 geven we een overzicht van de uitvoeringskosten van de huidige en de alternatieve procedure.

Tabel 3.3 Uitvoeringskosten maandverklaring Leiden

Procedure	Tijd (minuten)	Uurtarief (euro)	Kosten per verklaring (euro)	Frequentie
Verwerken maandverklaring	1	55	0,92	34.800
Verwerken mutatieformulier	1	55	0,92	7.568

Zoals de bovenstaande schatting van de uitvoeringskosten laat zien is de besparing op de uitvoeringskosten per maandverklaring niet erg groot. Omdat het doorgaans om grote aantallen gaat, kan het gemeenten toch aanzienlijke besparingen opleveren. Voor de gemeente Leiden zou de afschaffing een potentiële besparing in de uitvoeringskosten van 25.053 euro opleveren, dit is 80 procent van de oorspronkelijke kosten van de maandverklaringen.

Heerhugowaard

In Heerhugowaard werkt men op dit moment ook nog met de maandformulieren. Wel zijn sommige cliënten (25 van de 380) vrijgesteld van het invullen van een dergelijk formulier. Het gaat dan bijvoorbeeld om mensen die hier medisch niet toe in staat zijn. De precieze kosten per formulier zijn voor de gemeente Heerhugowaard moeilijk vast te stellen. Als de maandformulieren worden vervangen door mutatieformulieren verwacht men 60 procent minder kosten.

3.6.2 Verlaging frequentie maandformulieren

Omdat het maandformulier geen verplichting meer is, staat het gemeenten vrij de frequentie ervan terug te brengen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen naar vier keer per jaar. De uitvoeringskosten moeten dan door drie gedeeld worden.

3.6.3 Digitalisering maandformulieren

Ook door digitalisering van de maandformulieren kunnen uitvoeringskosten worden verminderd. Ook dit is een toepassing van het eerdergenoemde DKD. Hoeveel uitvoeringskosten dit precies bespaart, is op dit moment niet bekend.

3.6.4 Andere alternatieven

Ook hier geldt dat gemeenten nog andere alternatieven kunnen hebben gekozen, zoals een koppeling met bestanden van de belastingdienst. Sommige gemeenten geven aan gewerkt te hebben met risicomodellen, waarin alleen mensen met een bepaald risicoprofiel worden gecontroleerd, of zij controleren steekproefsgewijs.⁵ Deze maatregelen leiden soms tot besparingen, maar kunnen ook ten koste gaan van de controle die de sociale

⁵ De gemeente Nijmegen heeft meerdere varianten geprobeerd, maar vraagt nu weer maandverklaringen van haar cliënten.

dienst heeft over haar cliënten. Om deze reden is ook in geen enkele gemeente het maandformulier afgeschaft zonder dat daar een ander handhavingsmiddel voor in de plaats kwam.

3.7 Conclusie maandverklaring

Het meest voor de hand liggende alternatief voor de maandformulieren van de bijstand is het invoeren van een mutatieformulier. Daarmee wordt alleen gekeken naar veranderingen in situaties van cliënten om de rechtmatigheid van de uitkering vast te stellen. Een besparing van 80 procent op de uitvoeringskosten lijkt hierbij te realiseren. Zoals eerder gesteld, worden er elk jaar zo'n 3.768.900 maandformulieren ingevuld. Als dit wordt teruggebracht naar 20 procent blijven er 753.780 formulieren te verwerken over. Een ruwe schatting van de uitvoeringskosten voor de verwerking van een formulier is 92 eurocent. Het verschil in uitvoeringskosten zou bij landelijke vervanging van maandformulieren door mutatieformulieren daardoor uitkomen op ongeveer 2,8 miljoen euro. Daarnaast plukt ook de burger de vruchten van de afschaffing van de maandverklaringen. In eerder onderzoek werd becijferd dat de bijstandsontvangers te maken hebben met een maximale reductie van 3.016.000 uur en 2.486.000 euro per jaar.⁶ Hierbij werd overigens uitgegaan van een reductie van twaalf formulieren naar één formulier per jaar, een besparing van meer dan 90 procent dus.

3.8 Uitvoeringskosten van de bijstand

De algemene conclusie die ten aanzien van uitvoeringskosten van de bijstand kan worden getrokken, is dat gegevens slechts beperkt beschikbaar zijn. Vaak weten gemeenten wel wat een gehele afdeling of een gehele procedure kost. De uitvoeringskosten van specifieke producten zijn doorgaans minder inzichtelijk. Daarop wordt ook gewezen door StimulanSZ⁷, waar men nog steeds met het eerdergenoemde uitvoeringskostenmodel WWB werkt.

StimulanSZ is de laatste jaren niet meer benaderd door gemeenten die hun uitvoeringskosten aan de hand van het uitvoeringskostenmodel wilden meten. De reden hiervoor is dat het goed in kaart brengen van de uitvoeringskosten een erg ingewikkeld en tijdrovend proces blijkt. Er is volgens StimulanSZ ook weinig prikkel bij sociale diensten om dit te doen. Gemeenten die wel de effecten op uitvoeringskosten bekijken, doen dit volgens StimulanSZ aan de hand van ruwe schattingen. Ook in de benchmark sociale diensten wordt

⁶ Heuts, L.F en P.F.H. Bont (2008), Opbrengsten top 10 knelpunten, RegioPlan Beleidsonderzoek i.o.v. het ministerie van BZK.

⁷ StimulanSZ is een onafhankelijke stichting, die gemeenten ondersteunt bij het ontwikkelen en uitvoeren van een goed lokaal beleid voor de sociale zekerheid.

kosteninformatie niet meer op het niveau van producten onder de loep genomen. De uitvoeringskosten worden nu op het niveau van de dienst bekeken. Aan de hand van de verzamelde informatie uit de benchmark wordt een landelijke geanonimiseerde rapportage gemaakt door het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP). Daaruit volgt dat de uitvoeringskosten in 2005 worden geschat op 1085 miljoen euro. Dit komt overeen met ongeveer 17.000 fte's.⁸ Wanneer gemeenten worden geprikkeld tot het bijhouden van uitvoeringskosten op productniveau is een meting van de uitvoeringskosten en mogelijke besparingen daarin gemakkelijker uit te voeren.

⁸ SCP (2007). *Maten voor gemeenten 2007*. Den Haag: SCP, p. 89.

4 WELSTANDSADVIES

4.1 Achtergrond

Burgers en bedrijven die een pand willen bouwen of verbouwen zijn doorgaans verplicht om daar een bouwvergunning voor aan te vragen. Bij de meeste bouwvergunningen is een welstandsadvies eveneens een verplichting. Een welstandsadvies heeft betrekking op het uiterlijke aanzien van bouwwerken: dit moet voldoen aan redelijke eisen van welstand. Daarbij wordt onder meer gelet op de aanvaardbaarheid van het bouwwerk ten opzichte van de karakteristieken van reeds aanwezige bebouwing, de openbare ruimte, het landschap en/of de stedenbouwkundige context. Het verplichte welstandsadvies zorgt ervoor dat burgers en gemeenten te maken hebben met lange doorlooptijden van bouwvergunningaanvragen. Een welstandscommissie moet zich namelijk over de bouwvergunningaanvragen buigen en dat kost tijd.

4.1.1 Uitvoeringskosten

Wanneer naar de uitvoeringskosten van een welstandscommissie wordt gekeken, zal meestal het tarief van de commissie bepalend zijn voor de hoogte van P, uitgaande van een van buiten aangestelde commissie. Als gemeentebambtenaren de welstandscommissie vormen, is uiteraard de tijdsbesteding maal het uurtarief wederom maatgevend, ook hier aangevuld met de niet-loonkosten die worden gemaakt. De kostendragers daarbij zijn het aantal keren dat de commissie samenkomt en het aantal adviezen dat de commissie uitbrengt. Daarnaast kan het nog zo zijn dat een advies leidt tot aanvullende werkzaamheden van gemeentebambtenaren, deze moeten dan ook in het plaatje worden meegenomen.

4.2 Welstandscommissie

De welstandscommissie is volgens artikel 1, onder q Woningwet een door de gemeenteraad benoemde onafhankelijke commissie die aan burgemeester en wethouders advies uitbrengt ten aanzien van de vraag of het uiterlijk of de plaatsing van een bouwwerk of standplaats, waarvoor een aanvraag om bouwvergunning is ingediend, in strijd is met redelijke eisen van welstand. Vervolgens bevat de gemeentelijke bouwverordening op grond van artikel 8, lid 6 Woningwet voorschriften omtrent de samenstelling, inrichting en werkwijze van de welstandscommissie. In deze verordening kan worden bepaald dat er in plaats van een welstandscommissie een stadsbouwmeester wordt aangesteld, in welk geval de bouwverordening voorschriften bevat over de rol en de functie van de stadsbouwmeester. Verder kan de bouwverordening

nadere voorschriften bevatten omtrent de verslagen die op grond van de Woningwet ook moeten worden gemaakt.¹

De wettelijke taak van de welstandscommissie is dus het uitbrengen van adviezen aan burgemeester en wethouders ten aanzien van de vraag of het uiterlijk of de plaatsing van een bouwwerk of standplaats, waarvoor een aanvraag om bouwvergunning is ingediend, in strijd is met redelijke eisen van welstand. Dit welstandsadvies is doorgaans gebaseerd op de in een welstandsnota genoemde welstandscriteria, die zowel stedenbouwkundige als architectonische aspecten omvatten.

4.2.1 Welstandsnota

Een welstandsnota is uit meerdere onderdelen opgebouwd. Meestal wordt eerst het doel van het welstandsbeleid van de desbetreffende gemeente uiteengezet. Vervolgens worden algemene welstandscriteria beschreven, een voorbeeld hiervan komt hieronder aan bod. Vaak zijn er ook nog welstandsniveaus vastgesteld voor de verschillende gebieden in een gemeente. Ongeveer een kwart van de gemeenten heeft één of meerdere gebieden die geheel welstandsvrij zijn. Naast de algemene criteria bevatten veel welstandsnota's ook nog sneltoets-criteria. Deze criteria worden alleen toegepast op lichte bouwvergunningaanvragen, zoals voor dakkapellen. De opbouw van de algemene welstandscriteria is in het merendeel van de welstandsnota's ongeveer gelijk. Deze opbouw, die op hoofdlijnen neerkomt op een beschrijving van het gebied, gevolgd door een toedeling van een welstandsniveau en een uitwerking in welstandscriteria, komt de toegankelijkheid van de welstandsnota ten goede.²

Welstandscriteria

Ten aanzien van de inhoudelijke invulling van de algemene welstandscriteria is er voor de gemeenteraad vrijwel volledige vrijheid. Hoewel die vrijheid al besloten ligt in het feit dat de welstandscriteria in de wet als beleidsregels zijn gekwalificeerd, is de grote mate van beleidsvrijheid van de gemeenteraad vaak door de regering benadrukt. Er is door de regering echter ook opgemerkt dat de welstandscriteria zo concreet mogelijk zouden moeten zijn en zo veel mogelijk objectgericht, maar in welke mate een gemeenteraad daaraan invulling geeft, bepaalt de raad voornamelijk zelf. Een en ander betekent dat de Woningwet geen juridische handvatten geeft om te kunnen beoordelen of een welstandscriterium al dan niet in strijd met de wet is. Het betekent ook dat gemeenteraden volledig vrij zijn in het bedenken en het formuleren van welstandscriteria. Inhoudelijk zijn de criteria daarom verschillend per gemeente. Zoals eerder gezegd is de opbouw van de criteria in de meeste

¹ Artikel 12b, lid 3 en artikel 46, lid 9 Woningwet.

² Radboud Universiteit Nijmegen (2007). Evaluatie onderzoek welstandstoezicht.

gemeenten echter grotendeels gelijk. Een voorbeeld van de opbouw van de welstandscriteria in Amsterdam is te vinden in figuur 4.1.

Figuur 4.1 Voorbeeld welstandscriteria Amsterdam

De gemeente Amsterdam gaat bij de beoordeling of een bouwwerk voldoet aan redelijke eisen van welstand uit van de volgende criteria:

1. het bouwwerk heeft een relatie met zijn omgeving; het levert een bijdrage aan de kwaliteit van de openbare ruimte;
2. er is een betekenisvolle samenhang tussen de architectonische vorm, de te vervullen functies en de constructieve samenstelling van een bouwwerk;
3. er is in de vormgeving sprake van een evenwicht tussen helderheid en complexiteit; er is sprake van structuur in het beeld, zonder dat de aantrekkingskracht door simpelheid verloren is gegaan;
4. in het ontwerp van het bouwwerk is zorgvuldig omgegaan met associaties die bepaalde vormen oproepen in de sociaal-culturele context;
5. in het bouwwerk zijn beheerst architectonische middelen ingezet (maten en verhoudingen van ruimten, volumina en vlakverdelingen en het gebruik van materiaal, textuur, kleur en licht volgen uit het ontwerp).

4.3 Oorspronkelijke situatie: de welstandscommissie

4.3.1 Huidige procedure

De processtappen van de huidige procedure zijn grofweg als volgt weer te geven:

1. Aanvraag bouwvergunning.
2. Welstandstoets door (een lid van) de welstandscommissie.
3. Eventueel extra overleg bij twijfelgevallen.
4. Bouwaanvraag terug naar gemeente.
5. Besluit op aanvraag door gemeente.

Amstelveen

In Amstelveen worden de meeste bouwaanvragen afgehandeld door de ambtelijk secretaris en met één hamerslag afgedaan in de vergadering van de welstandscommissie, die één keer in de twee weken plaatsvindt.

Twijfelgevallen worden in vooroverleg tussen de secretaris en de voorzitter van de commissie, maar soms ook in de gehele commissie besproken. Uit het Jaarverslag 2005 van de commissie blijkt dat de helft van de aanvragen ambtelijk wordt afgedaan.³

Amstelveen heeft een zelfstandige welstandscommissie. De commissie komt 26 keer per jaar samen en gaf in 2008 ongeveer 1300 adviezen. De kosten

³ Welstandscommissie Amstelveen (2005). Jaarverslag 2005.

voor de commissie zijn ongeveer 160.000 euro. Op lichte bouwaanvragen, die binnen de genoemde 1300 vallen, wordt in mandaat door de secretaris geadviseerd. De afzonderlijke kosten hiervan zijn echter door de gemeente niet op korte termijn te bepalen. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de uitvoeringskosten van het welstandsadvies van de gemeente Amstelveen.

Tabel 4.1 Uitvoeringskosten welstand Amstelveen (2008)

Kosten advies (euro)	Aantal adviezen	Kosten per advies (euro)
160.000	1300	123

Eindhoven

In Eindhoven is sprake van een gemeentelijke commissie, die is opgebouwd uit wat voorheen een welstandscommissie werd genoemd en een deel dat zich bezighoudt met monumenten. De commissie komt 130 keer per jaar bij elkaar en leverde in 2008 3016 adviezen. Zodra een bouwaanvraag binnenkomt, gaat die parallel naar meerdere adviesorganen, waaronder de commissie. Op het eind komen deze adviezen bij elkaar en neemt de ambtenaar een besluit. Afhankelijk van het advies vindt nog een terugkoppeling plaats naar de commissie.

Tabel 4.2 geeft een overzicht van de uitvoeringskosten van het welstandsadvies. De kosten voor de gemeente bedroegen in 2008 ongeveer 260.000 euro. De verwachting voor 2009 is eenzelfde bedrag. De commissie heeft negen leden tegenover zestien leden in het verleden. Dit drukt de kosten niet, aangezien het werk toeneemt. Momenteel bedraagt het aantal fte's 4,6, waarvan 2,8 ter beoordeling van de welstand. De overige tijd wordt gebruikt voor zaken die ook onder welstandsadvies vallen, zoals monumenten en ruimtelijke kwaliteit in het algemeen. Of er welstandsvrije gebieden komen, beslist de gemeente Eindhoven in de tweede helft van 2009. Er loopt nu een proef. Men verwacht dat de welstandsvrije gebieden er komen. Er wordt ook geadviseerd in mandaat. Dit is wel beperkt tot het secretariaat van de commissie. Een gemeenteambtenaar kan geen advies geven. Van de 3016 adviezen in 2008 werd 20 procent gemandateerd aan het secretariaat. Aan de totale kosten veranderd dit echter niets. Tabel 4.2 hieronder geeft een overzicht van de uitvoeringskosten in Eindhoven.

Tabel 4.2 Uitvoeringskosten welstand Eindhoven (2008)

Kosten advies (euro)	Aantal adviezen	Kosten per advies (euro)
260.000	3016	86

Amsterdam

De Commissie voor Welstand en Monumenten Amsterdam beoordeelt jaarlijks een kleine 10.000 bouwaanvragen. Om zo effectief en efficiënt mogelijk te adviseren zijn er drie subcommissies. De subcommissies komen iedere drie

weken bij elkaar, de gehele commissie een keer in de maand. Het budget van de commissie wordt gevormd door zes procent van de bouwleges. Het overschot vloeit terug in de algemene middelen. De honoraria voor de leden van de commissie waren in 2008 ongeveer 235.000 euro. De kosten per advies worden weergegeven in tabel 4.3.

Er is in Amsterdam geen afzonderlijk budget voor de welstandsadvisering. Ongeveer de helft van de bouwplannen (5000) wordt nu gemandateerd door ambtenaren afgedaan.⁴ De overige plannen zijn van dien aard (wat betreft impact op de stad en complexiteit) dat een openbare behandeling door onafhankelijke deskundigen noodzakelijk wordt geacht. Als de bouwplannen uitsluitend gemandateerd zouden worden afgedaan, denkt men dat een klein deel van het budget bespaard zou kunnen worden. De verwachting van de gemeente is echter dat deze besparing teniet zal worden gedaan, aangezien er op andere vlakken kosten bij komen zoals voor fte-uitbreiding, scholing en juridische procedures. Een deel van deze kosten zal echter van tijdelijke of eenmalige aard zijn, terwijl de besparingen structureel zijn.

Tabel 4.3 Uitvoeringskosten welstand Amsterdam (2008)

Kosten advies (euro)	Aantal adviezen	Kosten per advies (euro)
235.000	5.000	47

Apeldoorn

De gemeente Apeldoorn heeft een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK). Deze commissie is betrokken bij de gehele bouwaanvraag en waarborgt de kwaliteit. De gemeente Apeldoorn is van mening dat deze kwaliteit niet in cijfers is te vatten en doet daarom geen uitspraken over de exacte kosten van de welstandscommissie. Men stelt eveneens dat in de praktijk niet is gebleken dat een ambtelijke toets goedkoper is, om dezelfde redenen die de gemeente Amsterdam aandraagt, namelijk extra kosten op andere vlakken. De voordelen van de ambtelijke toets ziet de gemeente Apeldoorn in een snellere vergunningverlening. Dit weegt volgens hen niet op tegen de voordelen van de welstandscommissie, namelijk meer transparantie (geen achterkamertjes), meer interactie met opdrachtgever en ontwerper, meer maatschappelijke inbreng (de CRK heeft namelijk ook burgerleden) en grotere deskundigheid.

4.4 Alternatieven welstandsadvies

In deze paragraaf bespreken we de alternatieve procedures voor welstandsadvies aan de hand van voorbeelden uit de praktijk.

⁴ De uitvoeringskosten van de afhandeling door ambtenaren in Amsterdam zijn onbekend.

Enkele alternatieve procedures, zoals deze ook in gesprekken met gemeenten terugkwamen, zijn:

- *Stads- of dorpbouwmeester.*
- *Sneltoetscriteria: integrale toetsing door een gemeentebestuurder.*
- *Gemandateerd lid van de welstandscommissie.*
- *Aanwijzing van welstandsvrije gebieden.*
- *Geheel welstandsvrije gemeente.*

4.4.1 Stadsbouwmeester

Best

De gemeente Best heeft in plaats van een welstandscommissie een stadsbouwmeester. De uitvoering van het welstandsbeleid kost daarmee ongeveer 40.000 euro. Daarbij gaat het om 15.000 euro externe kosten en 0,5 fte ambtelijk nawerk. Dit komt volgens de gemeente overeen met ongeveer 25.000 euro. Jaarlijks zijn er 12 welstandsvergaderingen. Het aantal adviezen dat jaarlijks wordt gegeven is 422. Daarvan worden 238 adviezen door de stadsbouwmeester gedaan en nog eens 184 door de secretaris welstand. De kosten van de welstandscommissie zoals die voorheen bestond, zijn niet bekend. Het scheelt waarschijnlijk echter beperkt in de kosten, omdat er toen een commissie van twee personen was. De stadsbouwmeester doet nu de meeste adviezen. Wel heeft hij, net als in Eindhoven bijvoorbeeld, ook nog aanvullende werkzaamheden die onder de noemer welstandsadvies vallen. Daarom zijn de uitvoeringskosten praktisch gelijk gebleven. Tabel 4.4 geeft een overzicht van de uitvoeringskosten in de gemeente Best.

Tabel 4.4 Uitvoeringskosten welstand Best (2008)

Kosten advies (euro)	Aantal adviezen	Kosten per advies (euro)
40.000	422	95

In de gemeente Best wordt er dus met deze alternatieve oplossing geen besparing in de uitvoeringskosten gedaan. Ook de gemeente Maasbree heeft, naast de hieronder besproken welstandsvrije gebieden, een dorpsbouwmeester in plaats van een welstandscommissie. In deze gemeente scheelt dit naar eigen zeggen 2000 euro per jaar aan uitvoeringskosten. Dit zit hem vooral in het feit dat de gemeente voorheen een welstandscommissie deelde met vier andere gemeenten. Daardoor waren de uitvoeringskosten toen ook al laag. De situatie in de gemeente Maasbree bespreken we uitgebreider in paragraaf 4.4.4.

4.4.2 Sneltoetscriteria

Sneltoetscriteria worden door meerdere gemeenten gehanteerd. Een gemeentebestuurder doet dan voor de lichte bouwvergunningen een stukje welstandsadvies. Hij toetst daarbij aan de criteria die zijn opgesteld in de

welstandsnota. Wat dit aan uitvoeringskosten bespaart is niet bekend. De gemeenteambtenaren doen dit namelijk alleen in standaardgevallen. Daarmee is het zo met de bouwvergunningsaanvraag verweven dat afzonderlijke kosten niet te berekenen zijn.

4.4.3 Gemandateerd lid of secretaris van de welstandscommissie

Ook hier geldt dat deze uitvoeringskosten worden meegenomen in het gehele kostenplaatje van de welstandscommissie. Wat er wordt bespaard met de inzet van een lid van de welstandscommissie in plaats van de gehele commissie is dus onduidelijk.

4.4.4 Aanwijzing welstandsvrije gebieden

Maasbree

De gemeente Maasbree is nu grotendeels welstandsvrij, met uitzondering van enkele gebieden (4). Tot 2004 was er welstandstoezicht door een welstandscommissie. Deze commissie was actief over vijf gemeenten. Voor de gemeente Maasbree bracht zij toen 250 adviezen per jaar uit. Dit kostte 1,5 uur voorbereidingstijd door een gemeenteambtenaar. Dit komt dus uit op 375 uur op jaarbasis. De kosten voor de onafhankelijke welstandscommissie bedroegen 8000 euro.

Nu is de commissie vervangen door een dorpsbouwmeester. Het kost nog steeds 1,5 uur voorbereidingstijd per aanvraag. Het aantal aanvragen is echter teruggebracht tot 50 per jaar. Dit maakt dat er in tijdsbesteding teruggegaan wordt van 375 uur naar 75 uur. De kosten voor de dorpsbouwmeester bedragen 6000 euro. De totale uitvoeringskosten in zowel de oude als de nieuwe situatie in Maasbree hebben we in tabel 4.5 weergegeven.

Tabel 4.5 Uitvoeringskosten welstand Maasbree (2004-2008)

Procedure	Kosten advies (euro)	Aantal adviezen	Kosten per advies (euro)
Welstandscommissie	23.000	250	92
Dorpsbouwmeester	9.000	50	180

De aanwijzing van welstandsvrije gebieden in deze gemeente heeft geleid tot een terugloop van 250 naar 50 adviezen per jaar. Vooral daarin en in de ambtelijke afhandeling hiervan is de winst in de uitvoeringskosten te vinden. De tevens aangestelde dorpsbouwmeester zorgt daarnaast voor een bescheiden besparing van 2000 euro per jaar.

4.4.5 Geheel welstandsvrije gemeente

Ten slotte zijn er ook nog gemeenten die geen welstandsnota hebben geschreven en daarmee geen toezicht houden op de welstand in de

gemeente. Dit komt erop neer dat de kosten gereduceerd worden tot nul. Een voorbeeld is de gemeente Boekel.

Boekel

De gemeente Boekel werd al eerder genoemd als voorbeeld van een gemeente zonder welstandsnota. Daarmee is er ook geen welstandscommissie meer. Dat wil zeggen dat er in de gemeente Boekel niet op de welstand wordt toegezien. In 2004 is het welstandsbeleid afgeschaft. Men volstaat nu met een gedetailleerde omschrijving van de voorwaarden waar een woning aan moet voldoen in de bestemmingsplanvoorschriften. Als burgers in Boekel werken met een door de gemeente gecertificeerde architect krijgen zij hun bouwvergunning direct aan de balie. De architecten hebben verklaard dat zij de regels van het bestemmingsplan naleven en het bouwplan zelf toetsen aan het beleid van de gemeente. De verantwoordelijkheid ligt daarmee in Boekel bij de aanvrager van de vergunning en zijn architect.⁵

Voorheen kwam de welstandscommissie 26 keer per jaar bij elkaar. De uitvoeringskosten die worden bespaard, zijn 60.000 eenmalig⁶, voor het niet hoeven opstellen van een welstandsnota en 10.000 euro op jaarbasis voor de welstandscommissie. Ook wordt 0,2 fte aan gemeentelijke ondersteuning bespaard. Dat is nogmaals een besparing van ongeveer 10.000 euro. De uitvoeringskosten in de oude en de nieuwe situatie worden in tabel 4.6 gepresenteerd.

Tabel 4.6 Uitvoeringskosten welstand Boekel (2004-2008)

Procedure	Kosten advies (euro)	Aantal adviezen	Kosten per advies (euro)
Welstandscommissie	20.000	150	133
Welstandsvrij	0	0	0

4.5 Conclusie

Hieronder wordt de informatie nogmaals uiteengezet in tabelvorm. Wat opvalt is dat de uitvoeringskosten per welstandsadvies gemiddeld rond de 100 euro liggen. De kosten per advies zijn niet per se maatgevend voor de uitvoeringskosten. In de gemeente Maasbree bijvoorbeeld verdubbelen bij de overgang van een welstandscommissie naar een stadsbouwmeester de kosten per advies. In het algemeen zijn de kosten echter flink gedaald, vooral doordat ook welstandsvrije gebieden zijn aangewezen.

⁵ Evaluatie welstandsvrij bouwen, gemeente Boekel.

⁶ Het opstellen van de criteria in het bestemmingsplan zal echter ook uitvoeringskosten vergen. Hierover zijn echter geen gegevens bekend.

Tabel 4.7 Uitvoeringskosten welstandsadvies naar gemeente

Gemeente	Situatie	Kosten welstandsadvies	Kosten ambtelijke ondersteuning	Aantal adviezen	Kosten per advies
Amstelveen	Welstandscommissie	160.000	0	1.300	123
Amsterdam	Welstandscommissie	235.000	0	5.000	47
Eindhoven	Welstandscommissie	260.000	0	3.016	86
Maasbree*	Welstandscommissie	8.000	15.000	250	92
Maasbree	Dorpsbouwmeester	6.000	3.000	50	180
Best	Stadsbouwmeester	15.000	25.000	422	95
Boekel*	Welstandscommissie	20.000	0	150	133
Boekel	Geen welstand	0	0	nvt	nvt

* Oude situatie.

Aan de hand van het bovenstaande concluderen we dat vooral het welstandsvrij maken van de gehele gemeente of gebieden daarbinnen tot aanzienlijke besparingen in de uitvoeringskosten van welstandsadvies leidt.

Dit is niet zo verwonderlijk, omdat waar iets wegvalt en er niets voor in de plaats komt uiteraard winsten worden geboekt. Ook welstandsvrije gebieden zorgen echter voor besparingen en in mindere mate draagt ook een stadsbouwmeester hieraan bij.

De besparing in uitvoeringskosten die landelijk maximaal zou kunnen worden behaald bij een afschaffing van de welstand zoals in de gemeente Boekel is waarschijnlijk groot. Het aantal bouwvergunningaanvragen door burgers is jaarlijks 68.000, opgebouwd uit respectievelijk 7600 reguliere aanvragen en 60.400 aanvragen voor lichte bouwvergunningen.⁷ In totaal doen bedrijven ook nog eens 44.566 aanvragen.⁸ Omdat we uitgaan van enige overlap in deze cijfers gaan we in onze berekeningen uit 100.000 bouwaanvragen per jaar. Als daarbij een welstandscommissie moet worden ingeschakeld en die kost per advies 100 euro (zoals hierboven geconcludeerd) dan zou een landelijke afschaffing van de welstand leiden tot een besparing van 10 miljoen euro. Deze besparingen zouden overigens voor het grootste gedeelte ten goede komen aan de burger, aangezien de kosten van de welstandsadviezen vaak worden doorberekend in de leges.

Bezwaarprocedure

Hoewel de afschaffing van de welstandscommissie in eerste instantie zou kunnen leiden tot minder uitvoeringskosten voor gemeenten, zit er ook een keerzijde aan het verhaal. Tegen een advies van de welstandscommissie kan momenteel geen bezwaar worden gemaakt. Wel kan bezwaar worden gemaakt tegen besluiten van de gemeente die uit dit advies voortvloeien.

⁷ Nulmeting burgers 2004.

⁸ Nulmeting bedrijven 2008.

Als de welstandstoets door de gemeente een integraal deel gaat uitmaken van de bouwvergunning, kan formeel dus ook bezwaar worden gemaakt ten aanzien van dit oordeel. Dit zou kunnen leiden tot meer bezwaarprocedures en daarmee meer uitvoeringskosten. In hoeverre dit zich in de praktijk voordoet, kunnen de gesproken gemeenten niet zeggen. Overigens valt het te betwijfelen of een dergelijke ontwikkeling zich zal voordoen. In de huidige praktijk zal iemand die het niet eens is met het welstandsadvies bezwaar maken tegen het besluit op de bouwaanvraag dat hierop is gebaseerd. Dit komt praktisch op hetzelfde neer.

5 CONCLUSIE

5.1 Bijstand

In dit onderzoek hebben we geprobeerd een indicatie te krijgen van de uitvoeringskosten van gemeenten die samenhangen met de huidige procedures die in de bijstand worden gevolgd en eventuele alternatieve procedures. Allereerst dient te worden vermeld dat in het algemeen geen (eenduidige) informatie op kostprijsniveau van de afzonderlijke producten beschikbaar is. Er zijn wel gemeenten die dergelijke gegevens bijhouden, maar deze informatie boven tafel krijgen, kost tijd. Deze tijd was in de periode van de jaarrekeningen vaak niet bij gemeenten beschikbaar. Toch kunnen we enkele conclusies trekken aan de hand van de verzamelde informatie.

De afschaffing van de intakegesprekken voor de bijstand en het in plaats daarvan gebruikmaken van het Digitaal Klantdossier levert de gemeenten besparingen op in hun uitvoeringskosten. Een ruwe schatting van deze besparingen aan de hand van de situatie in enkele voorbeeldgemeenten leidt tot een besparingspotentieel van 7,9 miljoen euro per jaar. Hier komen geen andere kosten voor in de plaats.

De winst in de uitvoeringskosten bij de maandformulieren zit in de aantallen. De vervangende mutatieformulieren moeten namelijk alleen worden ingevuld door mensen waar mutaties worden verwacht en niet meer door alle cliënten. Gemeenten die het maandformulier afschaffen en daar een mutatieformulier tegenover zetten, kunnen daarmee waarschijnlijk ongeveer tachtig procent van de uitvoeringskosten besparen. Uitgaande van een huidige 3.768.900 formulieren op jaarbasis tegen 92 eurocent uitvoeringskosten per formulier, zou ongeveer 2,8 miljoen euro per jaar kunnen worden bespaard.

5.2 Welstandsadvies

Over de uitvoeringskosten van welstandsadvies is meer bekend. Dat zit hem met name in het feit dat welstandsadvies doorgaans wordt uitbesteed aan een welstandscommissie of een stadsbouwmeester. De gemeenten weten dan hoeveel de inschakeling van deze partijen kost. De uitvoeringskosten van alternatieven zijn moeilijker te berekenen, om de voorgenoemde reden dat gemeenten vaak niet over gegevens beschikken op kostprijsniveau. Aan de hand van een inventarisatie onder een vijftal gemeenten met verschillend welstandsbeleid valt ook hier echter wel een voorzichtige conclusie te trekken.

Het geheel afschaffen van de welstand zou landelijk kunnen leiden tot een besparing in de uitvoeringskosten voor gemeenten van maar liefst tien miljoen euro. De afschaffing van de gehele welstand is op dit moment slechts in enkele gemeenten de praktijk. Veel gemeenten kiezen ervoor op een andere manier toe te zien op de welstand, bijvoorbeeld door de instelling van een stadsbouwmeester. De kosten van de stadsbouwmeester blijken in de voorbeeldgemeenten echter niet veel lager uit te vallen dan die van een voltallige welstandscommissie. Dit zit hem in een uitbreiding van het takenpakket van de stadsbouwmeester en aanvullende ambtelijke werkzaamheden.

Ten slotte kiezen sommige gemeenten ook voor het deels welstandsvrij maken van gebieden. Daarmee wordt het aantal adviezen vaak aanzienlijk teruggebracht. Hoe minder adviezen er worden uitgebracht, des te lager zijn de uitvoeringskosten voor gemeenten.

6 AANBEVELINGEN

De bij dit onderzoek gevolgde onderzoeksopzet was gericht op het in een zeer korte termijn verkrijgen van indicatieve gegevens over de uitvoeringskosten van een aantal gemeenteproducten. Daarbij hebben wij geprobeerd om ook de besparingen bij de inzet van alternatieven in beeld te brengen.

De uitkomsten van dit onderzoek kunnen zeker niet worden gezien als een volwaardige nulmeting. Wij zijn echter van mening dat het wel mogelijk is een nulmeting naar de uitvoeringskosten van de gemeenten uit te voeren voor de producten van de top 10 knelpunten van het ministerie van BZK en de verschillende alternatieven. Een dergelijk onderzoek zou dan in ieder geval aan de volgende eisen moeten voldoen.

1. Van te voren dient goed in kaart te worden gebracht welke alternatieven er al zijn in de uitvoering van de gemeenten voor hun producten die samenhangen met de top 10 knelpunten. Dit kan door middel van desk research.
2. Op basis van deskresearch dienen een aantal gemeenten te worden geselecteerd. De selectie zal zo representatief mogelijk moeten zijn op een aantal kenmerken. Dit betreft niet alleen de gemeentegrootte, maar ook op welke (alternatieve) wijze de uitvoering plaatsvindt. Om dit goed te doen is het essentieel om telefonisch contact te hebben met gemeenten om de resultaten uit de deskresearch voor te leggen. Soms geven gemeenten de uitvoering toch anders vorm dan uit beschikbare stukken blijkt. We gaan ervan uit dat met twintig tot dertig gemeenten een goed beeld kan worden gekregen dat voldoet aan de eisen van een (nul)meting.
3. Gemeenten dienen daadwerkelijk te worden bezocht, zowel beleidsmedewerkers, uitvoerders, administratief medewerkers als controllers dienen te worden geïnterviewd en er dient te worden 'meegelopen' met deze medewerkers. Hierdoor ontstaat inzicht hoe de uitvoering daadwerkelijk verloopt.
4. De uitkomsten dienen te worden geanalyseerd en geconsolideerd. Het is verstandig de resultaten bij de gemeenten terug te leggen. Daarnaast zouden de resultaten ter consolidatie kunnen worden voorgelegd aan een of meerdere expertpanels.

LITERATUUR

Rapporten en beleidsstukken

Beleidsprogramma kabinet-Balkenende IV 2007-2001, Samen Werken, Samen Leven, juni 2007.

Gemeente Amsterdam (2004). Welstandsnota grootstedelijke gebieden en projecten.

Gemeente Boekel (2005). Evaluatie welstandsvrij bouwen.

Gemeente Heerhugowaard (2005). Beleid Handhaving 2005-2007.

Gemeente Tynaarlo (2009). Toelichting raadsvergadering Tynaarlo d.d. 13 januari 2009.

RegioPlan (2003). Test van de centrale functie uitvoeringskostenmodel ABW.

RegioPlan (2008). Opbrengsten Top 10 Knelpunten. In opdracht van het ministerie van BZK.

SIRA Consulting (2008) Nulmeting Administratieve Lasten Interbestuurlijk.

Vaksectie Bestuursrecht Radboud Universiteit Nijmegen (2007). Evaluatie onderzoek welstandstoezicht.

Welstandscommissie Amstelveen (2005). Jaarverslag 2005.

Internet

www.lastvandeoverheid.nl

gemeenteloket.szw.nl

Wetgeving

WWB

Woningwet

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Uitvoeringskostenmodel WWB

Het model

In december 2000 is in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gestart met de ontwikkeling van een uitvoeringskostenmodel (UKM), waarmee de gemeentelijke uitvoeringskosten van de Bijstandswet (destijds Abw, thans WWB) kunnen worden berekend. In 2002 is een testversie opgeleverd en in 2003 is het model algemeen beschikbaar gesteld. In 2005 is het model ook geprogrammeerd in Microsoft Excel, waarmee het model flexibel en inzichtelijker is geworden.

Oorspronkelijk is het UKM ontwikkeld om landelijke uitvoeringskosten en de meer- en minderkosten van wetswijzigingen te kunnen berekenen. Dit wordt de centrale functie genoemd. Het UKM was in deze fase ook alleen toegankelijk via een centrale database. Gaandeweg heeft een verschuiving plaatsgevonden naar de decentrale functie van het model. Met de decentrale functie wordt bedoeld dat gemeenten het model aan de eigen situatie kunnen aanpassen en van hun eigen werkwijze gemakkelijk de uitvoeringskosten kunnen berekenen.

Doelstelling

De doelstelling van het UKM is om aan gemeenten een middel te geven om de integrale kostprijzen te berekenen van WWB-producten.

Het berekenen van kostprijzen is om de volgende redenen nuttig:

- Beleidskeuzes kunnen mede op basis van kostprijs worden gemaakt en beargumenteerd.
- Een kostprijs kan dienen als middel voor bedrijfsvergelijking.
- Een kostprijs geeft een basis om een aanbiedingsprijs te verwerven of te beoordelen. Weten wat de kostprijs is, is erg handig bij discussies over uitbesteding, het inkopen van diensten en samenwerking.

Het UKM levert geen informatie op over de effectiviteit of de kwaliteit van de WWB-producten. Wel kunnen de uitvoeringskosten van de keuzes omtrent effectiviteit en kwaliteit worden berekend met het UKM.

Opbouw UKM

Het UKM is gebaseerd op een boekhoudmethode die *activity based costing* wordt genoemd. De naam van de methode zegt al iets over de werking ervan: voor elke activiteit wordt een integrale kostprijs berekend. Met het UKM kunnen kostprijzen worden berekend voor elke activiteit die een organisatie uitvoert. Daarom is het model dus breder toepasbaar dan alleen in de sociale zekerheid. Hier wordt het model echter alleen gebruikt voor de WWB.

In hoofdlijnen werkt het model als volgt: alle kosten die zijn gerelateerd aan de uitvoering van de WWB worden verzameld, dus ook bijvoorbeeld kosten voor huisvesting en doorberekende kosten van andere gemeentelijke afdelingen. Met deze kosten wordt per medewerker de prijs van tijdbesteding uitgerekend. Vervolgens worden de kostprijzen berekend door de tijdbesteding van de medewerker aan een product te vermenigvuldigen met de kosten van de tijdbesteding. Bij het berekenen van de kostprijzen wordt op deze manier ook rekening gehouden met de indirecte kosten van de dienst, zoals de kosten voor huisvesting en de kosten van ondersteunende medewerkers.

Bij het invullen van de gegevens in het model kan gebruik worden gemaakt van informatiebronnen van de dienst zelf, zoals het formatieplan, de begroting et cetera. Daarnaast kan het noodzakelijk zijn dat er nieuwe informatie wordt verzameld, zoals informatie over de tijdbesteding per product en de netto-proceduretijd van de medewerkers.

Om het UKM te vullen, wordt eerst informatie over kosten verzameld. Vervolgens worden de kosten door middel van het toewijzen van tijdbesteding over producten verdeeld.

Doorrekenen van kosten voor één product

Het volledig vullen van het UKM is een tijdrovend karwei. Voor alle producten moet, bij voorkeur, nauwkeurig tijd worden gemeten en voor een volledig gevuld model moeten er meer dan tweehonderd processtappen worden doorgewerkt. Het is echter ook mogelijk slechts een deel van het model te vullen en analyses te doen over één of twee producten.

Het deels vullen van het UKM kan interessant zijn wanneer er van de raad of concernleiding een vraag over een specifiek product gesteld wordt. Bijvoorbeeld: 'hoe duur is de uitvoering van heronderzoeken?' of 'hoeveel besparen we in de kosten als we dit product op een andere manier gaan uitvoeren?'.

Benodigde informatie

Wat is er nodig voor het doorrekenen van de integrale productprijs van één product?

- een volledig gevulde verzamelkant van het model;
- een (meting van) de tijdbesteding aan het product waarvan de kostprijs moet worden berekend;
- de bepaling van kostendragers;
- de toewijzing van van niet-loonkosten.

BIJLAGE 2

Lijst geïnterviewde partijen

Bijstand

Gemeenten

- Assen
- Heerhugowaard
- Helden
- Leiden
- Utrecht

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

StimulanSZ

Welstandsadvies

Gemeenten

- Amstelveen
- Apeldoorn
- Best
- Boekel
- Eindhoven

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Welstandscommissie

BIJLAGE 3

Vragenlijsten gemeenten

Bijstand

1. Naam gemeente:
2. Wat is uw functie?

Intakegesprek bijstand

3. Hoeveel kosten de intakegesprekken voor de bijstand de gemeente in tijd (fte), loonkosten (schaal medewerker) en niet-loonkosten?
4. Welke processtappen zijn te onderscheiden (zie bijlage)?
5. Hoeveel besluiten op bijstandsaanvragen nam uw gemeente in 2008?
6. Welke medewerker(s) houden zich binnen de gemeente bezig met deze aanvraag?

Alternatieven intake

7. Welke alternatieve procedure hanteert uw gemeente om de gewenste informatie in te winnen?
8. Welke processtappen zijn te onderscheiden (zie bijlage)?
9. Hoeveel denkt u dat het in tijd (fte), loonkosten en niet-loonkosten scheelt als in plaats van een intakegesprek informatie op een alternatieve manier wordt verkregen?

Maandformulier (inkomensbriefje)

10. Wat zijn binnen de gemeente de kosten verbonden aan de inname en controle van maandformulieren in tijd (fte), loonkosten (schaal medewerker) en niet loonkosten?
11. Welke processtappen zijn te onderscheiden (zie bijlage)?
12. Wie dienen een maandformulier in te vullen en hoe vaak? Hoeveel mensen waren dat in uw gemeente in 2008?
13. Welke medewerker(s) houden zich binnen de gemeente bezig met de inname en controle van de formulieren?

Alternatieven maandformulier

14. Welke alternatieve procedure hanteert uw gemeente om een rechtmatigheidscontrole uit te voeren?
15. Welke processtappen zijn te onderscheiden (zie bijlage)?
16. Hoeveel denkt u dat het in tijd (fte), loonkosten en niet-loonkosten scheelt als in plaats van een maandformulier op een alternatieve manier een rechtmatigheidscontrole plaatsvindt?

Welstandscommissie

1. Naam gemeente:
2. Wat is uw functie?

Welstandscommissie

3. Is er in uw gemeente een welstandscommissie?
4. Is er sprake van gemeentelijke commissie(s) of is deze taak uitbesteed?
5. Hoe vaak komt deze commissie samen en hoeveel adviezen geeft zij jaarlijks?
6. Welke processtappen zijn te onderscheiden (zie bijlage)?
7. Wat zijn de kosten van deze welstandscommissie voor de gemeente?

Alternatieven

8. Welke alternatieve procedure hanteert uw gemeente om een welstandsadvies te geven?
9. Welke processtappen zijn te onderscheiden (zie bijlage)?
10. Hoeveel denkt u dat het in tijd (fte), loonkosten en niet-loonkosten scheelt als in plaats van de inzet van een welstandscommissie op een alternatieve manier een welstandsadvies tot stand komt?